

Återrapportering Nämndsinitiativ: Inför w-taxa för upplåtelse av offentlig plats

Innehållsförteckning

Taxa W	3
Bakgrund	3
Erfarenheter från Stockholm	3
Evenemang	4
Försäljning	4
Samband mellan trygghet och aktiviteter	5
Slutsats	6

Taxa W

Tekniska nämnden beslutade 2024-08-13 att uppdra till förvaltningen att utreda om och hur taxan för upplåtelse av offentlig plats kan stimulera och skapa incitament för aktivitet och närvaro på utvalda platser med syftet att skapa trygghet och en mer levande stadsmiljö, samt att föreslå tekniska nämnden besluta att bifalla nämndinitiativet med detta utredningsuppdrag.

Markupplåtelse omfattar ett flertal typer exempelvis uteservering, byggetablering, motionslopp, cirkus, filminspelning och varuskyltning.

De typer av upplåtelser förvaltningen bedömer skulle kunna vara aktuella för taxa W är främst evenemang och försäljning.

Bakgrund

Skyldighet att betala avgift för upplåtelser motiverades ursprungligen med att det var riktigt och naturligt att tillståndshavare ålades att betala avgift för förmånen som det innebär att få driva verksamhet på offentlig plats. Om en näringsidkare eller arrangör fick använda en offentlig plats för sin verksamhet utan att betala avgift skulle hen komma i ett gynnsammare läge i förhållande till exempelvis butiksägare som betalar hyra för sin lokal.

Erfarenheter från Stockholm

I Stockholm infördes avgiftsfria områden 2017 som ett incitament till att aktivera oattraktiva och/eller otrygga platser. Ingen särskild utvärdering har genomförts om vilka effekter taxa W har haft. Taxa W finns fortfarande kvar i Stockholm och antalet platser som omfattas har utökats sedan 2017.

Förvaltningen har haft dialog med Trafikkontoret i Stockholm för att ta del av deras erfarenheter i arbetet med taxa W. Enligt trafikkontoret är det endast en plats som omfattas av taxa W där antalet upplåtelser har ökat sedan taxan infördes. Trafikkontorets uppfattning är att tryggheten varken ökat eller minskat i de områden som berörs av taxan då de inte nyttjats i någon större omfattning. Stadsdelsförvaltningarna är de som oftast initierar att taxa W ska införas på en plats och då med syfte att minska upplevelsen av otrygghet. Det som förmedlats är att det finns ingen efterfrågan på taxa

W på så sätt att ingen vänder sig med förfrågan om att specifikt få en taxa W plats. Visserligen är den generella prisnivån högre i Stockholm men slutsatsen är dock att trots höga avgifter för markupplåtelse så har taxa W inte slagit igenom i Stockholm.

Evenemang

Många evenemang är med nuvarande taxa redan idag avgiftsfria på allmän platsmark i Malmö. Det rör sig om olika typer av evenemang, till exempel icke-kommersiella evenemang för barn och ungdomar, evenemang som har anknytning till närområdet som exempelvis kvartersfester eller loppmarknader, avgiftsfria evenemang arrangerade av någon av Malmö stads förvaltningar, evenemang där sökande får bidrag från Malmö stad för evenemanget. Av 370 evenemang 2024 var 216 avgiftsbefriade. Över hälften av de beviljade evenemangen i staden är redan idag befriade från avgift enligt gällande taxa.

Om avgiften för markupplåtelse jämförs mellan Stockholm och Malmö kan man se att avgifterna i Stockholm är avsevärt högre både för försäljning och evenemang. Till exempel varierar avgiften för evenemang i Stockholm beroende på zon från 31 kronor per kvadratmeter till 112 kronor per kvadratmeter medan Malmö har en enhetlig avgift på 15 kronor per kvadratmeter.

Införandet av avgiftsfria platser kommer antagligen inte att öka antalet evenemang i staden då redan många evenemang omfattas av avgiftsfrihet.

Försäljning

I nuläget är taxan differentierad utifrån lägesindelning med högre avgifter i mer centrala eftertraktade delar och lägre i mer perifera mindre eftertraktade delar. Avgiften för försäljningsplats varierar den mellan 20 kronor per kvadratmeter per dygn till 44 kronor per kvadratmeter per dygn i Stockholm jämfört med 2 kronor per kvadratmeter per dygn till 10 kronor per kvadratmeter per dygn i Malmö.

Det samlade intrycket från markupplåtelsesektionen är att intresset för försäljningsplatser från verksamheter snarare är riktat till platser med redan stor genomströmning/besök av människor, framför allt av verksamheter

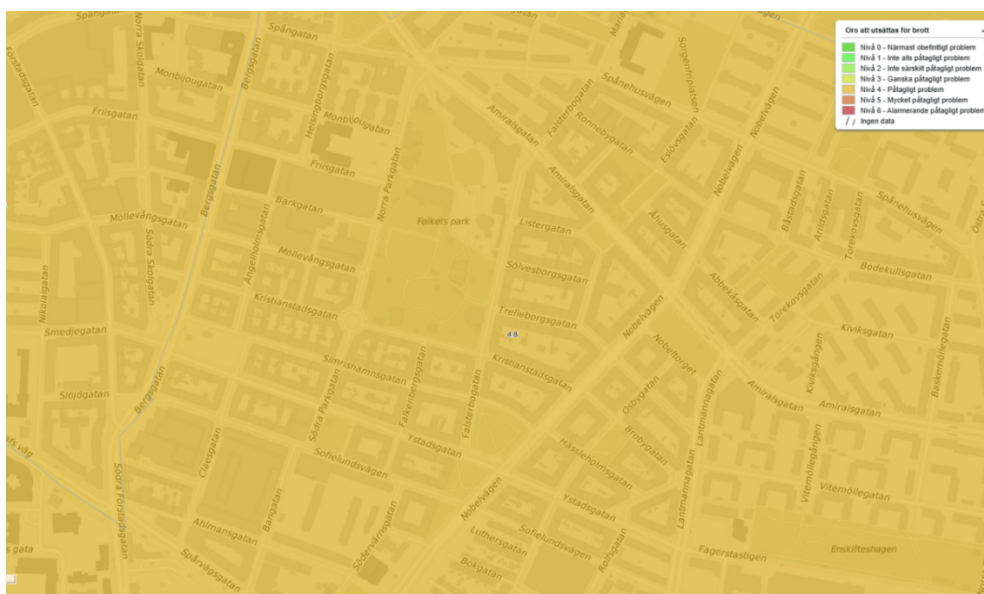
som bygger på spontanköp till exempel glass. Centralt läge upplevs som viktigare än avgiften för markupplåtelsen.

Kommersiella verksamheter är mer intresserade av platser med en redan stor aktivitet och är villiga att betala för det. Platser som skulle vara aktuella som avgiftsfria platser upplevs antagligen som ointressanta just för att de har en låg aktivitet och avgiftsfrihet väger inte upp det. En risk med avgiftsfri upplåtelse kan bli att tillståndshavaren faktiskt inte nyttjar sin plats i så stor omfattning eftersom det inte är någon avgift för platsen.

Samband mellan trygghet och aktiviteter

Att mäta trygghet och vad som bidrar till att en plats ses som otrygg är komplext. Genom att titta närmare på Malmö stads markupplåtelser på allmän platsmark och Polisens trygghetsundersökningar kan det konstateras att de områden i centrala Malmö som har en hög oro för att utsättas för brott (4,8 på en skala från 1–6 där 5 är mycket påtagliga problem) även är de områden som har en hög grad av upplåtelser (evenemang, försäljning, uteserveringar osv). Hur orsakssambanden ser ut är svårt att säga men att enbart en ökad aktivitet i form av fler upplåtelser i gaturummet ensamt skulle ge en ökad känsla av trygghet är svårt att se.

Området kring Möllevången enligt kartbilder nedan har en hög otrygghet i Polisens mätningar, Figur 1, men också en mycket hög aktivitet vad gäller upplåtelser, Figur 2.

Figur 1

Figur 2

Slutsats

Då erfarenheterna från Stockholm inte kan påvisa att införande av taxa W är en åtgärd som i sig varken genererar ökad aktivitet eller en upplevelse av trygghet samt att Malmö redan idag har flera avgiftsbefriade kategorier och även en betydligt lägre avgiftsnivå bedömer förvaltningen inte att det finns skäl att införa liknande modell i Malmö. Vilket även kan stödjas genom Polisens trygghetsmätningar i upplåtelsestätt område.